

Handleplan 2026-2029 for Biodiversitet i København

Indholdsfortegnelse

Indledning.....	3
FAKTABOKS: Organisering af arbejdet.....	4
Handleplan 2026-29: Et mere operationelt fokus på implementering af Københavns biodiversitetsstrategi	4
Fire temaer, 24 initiativer.....	4
TEMA 1: At bevare og forbedre Københavns eksisterende biodiversitet	4
TEMA 2: At skabe ny biodiversitet i byen.....	7
Tema 3: At understøtte viden og uddannelse om natur og biodiversitet.....	10
Tema 4: At skabe frivillige fællesskaber om biodiversitet.....	12

Forsidefoto: Enghave Plads Metrostation

I efteråret 2022 blev Enghave Plads omlagt med udplantning af mere end 5000 stauder og mere end 10.000 forårsblomstrende blomsterløg.

Der blev udplantet 20 forskellige sorter af stauder, hvoraf 8 sorter er hjemmehørende og de resterende er udvalgt med henblik på deres evne til at understøtte biodiversitet.

Kombinationen betyder, at beplantningen understøtter vilkårene for biodiversitet, er dekorativ året igennem og samtidigt tilstrækkeligt robust til at kunne håndtere det store slid, der er i et meget befærdet byrum.

Indledning

I 2023 vedtog Borgerrepræsentationen i København en ambitiøs biodiversitetsstrategi for byen, der strækker sig frem mod 2050. Forud for vedtagelse af strategien lå et forløb, hvor Københavns Kommune indgik et partnerskab med Danmarks Naturfredningsforening og hvor der siden blev gennemført en omfattende borgerinddragelsesproces.

Således har mere end 13.000 københavnere givet input til strategien via workshops, spørgeskemaundersøgelser og konferencer. Skoleelever fra en række Københavnske skoler har bidraget med visioner, mål og ideer til strategiarbejdet og 217 borgere, organisationer og foreninger har bidraget med bemærkninger i forbindelse med den offentlige høring.

Dermed står Biodiversitet i København, strategi 2022-2050 på et solidt folkeligt mandat. Sammen med strategien blev der vedtaget en handleplan for strategiens første fire leveår.

Handleplan 2022-2025 for Biodiversitet i København beskrev 38 initiativer, som med fordel kunne realiseres i første handleplanperiode med henblik på implementering af den samlede strategi. En række af initiativerne i denne handleplan er helt eller delvist realiseret, mens andre endnu ikke er realiseret ved handleplanens udløb i 2025.

Arbejdet med biodiversitetsstrategien fortsættes i den her foreliggende Handleplan 2026-29 for Biodiversitet i København, som bygger videre på erfaringerne fra arbejdet i den første handleplanperiode og fremstår dermed, med et mere tilskåret og operationelt fokus

HISTORIK:

- 2020: Københavns Kommune og Danmarks Naturfredningsforening indgår partnerskabsaftale.
- 2021: Der afsættes midler til udarbejdelsen af en biodiversitetsstrategi samt puljen til borgerdrevne biodiversitetsprojekter.
- 2021: Der gennemføres en omfattende borgerinddragelsesproces, som afsluttes med en konference hvor 160 fagfolk, kommunalt ansatte, NGO'er mfl. deltager.
- 2022: Biodiversitetsstrategien færdiggøres.
- 2023: Biodiversitet i København, strategi 2022-2050 vedtages af Borgerrepræsentationen.
- 2023: Sammen med strategien vedtages Handleplan 2022-25 for Biodiversitet i København. Handleplanen beskriver 38 initiativer, som bør implementeres med henblik på realisering af strategien.
- 2024: Der afsættes 50 mio. på Københavns Kommunes budget til en grundpakke med henblik på at iværksætte arbejdet med strategien. I tillæg hertil iværksætter kommunens forvaltninger initiativer, som finansieres af forvaltningernes basisbevillinger.
- 2025: Borgerrepræsentationen forelægges Handleplan 2026-2029 for Biodiversitet i København med henblik på vedtagelse.

FAKTABOKS: Organisering af arbejdet

Arbejdet med Biodiversitet i København, strategi 2022-2050 drives af en styregruppe og følges af en politisk følgegruppe. I den politiske følgegruppe er Overborgmesteren, Teknik- og Miljøborgmesteren, Kultur- og Fritidsborgmesteren samt Danmarks Naturfredningsforening repræsenteret.

I styregruppen, som driver arbejdet med implementering af strategien, er Teknik- og Miljøforvaltningen, Økonomiforvaltningen, Kultur- og Fritidsforvaltningen, Børne- og Ungdomsforvaltningen og Danmarks Naturfredningsforening repræsenteret.

Handleplan for Biodiversitet i København 2026-2029 er udarbejdet på baggrund af en proces, hvor alle kommunens forvaltninger har haft mulighed for at komme med input, ligesom byens grønne organisationer (i alt 21 grønne organisationer) er blevet taget med på råd. Det er en samlet styregruppe, der står bag de initiativer, som er formuleret i handleplanen.

Handleplan 2026-29: Et mere operationelt fokus på implementering af Københavns biodiversitetsstrategi

Blandt de initiativer, som er formuleret i Handleplan for Biodiversitet i København 2026-2029, vil en del bygge videre på allerede igangsatte initiativer fra den foregående handleplan. Derudover vil nogle initiativer helt eller delvist kunne finansieres via kommunens forvaltnings basisbevillinger, mens andre kræver særskilte budgetmidler for at kunne realiseres. Konkret prioriterer Handleplan for Biodiversitet i København 2026-2029 at:

- de initiativer, som er formuleret i handleplanen, bygger videre på allerede igangsatte initiativer og erfaringer fra handleplan 2022-25.
- der er fokus på:
  - bevaring af eksisterende natur og træer i København.
  - uddannelse af det personale som anlægger og drifter byens rum, arbejder med byens børn og unge m.v.
  - naturdannelse i form af opbygning af viden om natur og naturlige processer blandt Københavns børn og unge.
- der indgår færre og mere operationelle initiativer end i den foregående handleplan for årene 2022-2025.

Samlet indeholder handleplanen i alt 24 initiativer og det kan derfor ikke forventes, at alle indsatser opnår finansiering på samme tid. Imidlertid forelægger styregruppen for implementering af strategien Biodiversitet i København hvert år i juni en statusredegørelse for Borgerrepræsentationen. Statusredegørelsen indeholder en status på implementeringen af handleplaninitiativer, samt styregruppens anbefalinger til Borgerrepræsentationen om, hvilke initiativer, der bør prioriteres fremadrettet.

Fire temaer, 24 initiativer

Handleplan for Biodiversitet i København 2026-2029 identificerer 24 initiativer, som grupperes under de fire temaer, der udgør strukturen i Københavns biodiversitetsstrategi.

TEMA 1: At bevare og forbedre Københavns eksisterende biodiversitet

Grundlaget for biodiversitet hviler på, at vi kan sikre arealer med lang kontinuitet samt tilstedeværelse af levesteder, fødegrundlag og naturlige processer. Hvis vi skal sikre en høj biodiversitet i Kø-

benhavn, er udgangspunktet med andre ord, at bevare og forbedre vilkårene for den biodiversitet, der allerede findes i kommunen. På den baggrund prioriteres følgende initiativer frem mod 2029:

- 1.1 Stærkere fokus på bevarelse og beskyttelse af Københavns eksisterende biodiversitet og naturværdier.
- 1.2 Kortlægning af biodiversitet i kommunale grønne arealer og byudviklingsområder.
- 1.3 Monitoreringsprogram (løbende og systematisk overvågning) for Københavns biodiversitet til lands og til vands.
- 1.4 Oplæring/uddannelse af medarbejdere, som arbejder med drift og pleje af de kommunale grønne arealer.
- 1.5 Finansiering af Teknik- og Miljøforvaltningens genopretningsplaner for nedslidte parker og kirkegårde.
- 1.6 Midlerne til naturplejeindsatsen øges med henblik på en særlig indsats for beskyttede arter samt biodiversitetsstrategiens fokusarter.
- 1.7 Revidering af aftaler om tværgående arealpleje (TAP) med henblik på at sikre gamle træer på kommunens matrikler (tilsyn, sikkerhedsbeskæringer, kronesikring, plejeplaner, etableringspleje).
- 1.8 Øget helårsgræsning i naturområder, samt korttidsgræsning på mindre arealer (over 800 m²) i byområder med henblik på højere plejekvalitet og folkeoplysning.
- 1.9 Udarbejdelse af en samlet plan for håndtering af lys- og støjforurening i byens parker og naturområder.

Detailbeskrivelse af initiativerne

INITIATIV	Forklaring	Ansvarlig
1.1 Stærkere fokus på bevarelse og beskyttelse af Københavns eksisterende biodiversitet og naturværdier.	Arealer bl.a. med lang kontinuitet, variation og plads skal sikres og bevares. Dette bør ske gennem byens planlægningsredskaber, herunder bevaring gennem lokalplaner, fredninger samt udviklingsplaner, genopretningsplaner eller driftsplaner o. lign.	ØKF/TMF
1.2 Kortlægning af biodiversitet i Københavns Kommune, inkl. byudviklingsområderne.	Opfølgning på screening fra 2024-25 af kommunale grønne arealer og byudviklingsområder, med henblik på at implementere forslag til indsatser identificeret i kortlægningen, samt følge op på erfaringer fra kortlægningen.	ØKF i samarbejde med fagforvaltninger
1.3 Monitoreringsprogram (løbende og systematisk overvågning) for Københavns biodiversitet til lands og til vands.	Opfølgning på monitoreringsprogram: Levering af data om valgte lokaliteter (parker, skolegårde, anlægsprojekter, havn og kyst m.m.). Lokaliteter registreres løbende med fast frekvens og der udføres årlig	TMF/ØKF

	bioblitz med inddragelse af borgergrupper (bioblitzten kan realiseres sammen med initiativ 4.2). Resultaterne formidles til offentligheden.	
1.4 Oplæring/uddannelse af medarbejdere, som arbejder med drift og pleje af de kommunale grønne arealer	For at fremme biodiversitet skal der ske en løbende oplæring af interne driftsmedarbejdere i god arealpleje og drift med biodiversitet for øje ligesom der skal stilles krav i kontrakter med private aktører. Ændring af pleje- og driftsforhold, herunder kontraktforhold vil ske over en længere indfasningsperiode.	Alle forvaltninger med drift af grønne arealer
1.5 Finansiering af TMFs genopretningsplaner for nedslidte parker og kirkegårde	TMF's genopretningsplan for nedslidte parker og kirkegårde medvirker ved fuld finansiering i væsentlig grad til at øge biodiversiteten på TMF's kommunale arealer, og de grønne elementer i planen bør derfor finansieres	TMF
1.6 Midlerne til naturplejeindsatsen øges med henblik på en særlig indsats for beskyttede arter samt biodiversitetsstrategiens fokusarter	Der igangsættes og gennemføres årligt endnu flere naturplejeprogrammer i byens parker og naturområder i overensstemmelse med udviklingsplanerne samt med særligt fokus på beskyttede arter og fokusarter fra strategien.	TMF
1.7 Revidering af aftaler om tvægående arealpleje (TAP) med henblik på at sikre gamle træer på kommunens matrikler (tilsyn, sikkerhedsbeskæringer, kronesikring, plejeplaner, etableringspleje)	Teknik- og Miljøforvaltningen bør overtage træforvaltningsopgaven, på tværs af kommunens forvaltninger. Det omfatter løbende tilsyn, plantning og genplantning, fældning, beskæring samt almindelig pleje af 15-20.000 træer, som i dag forvaltes af kommunens øvrige forvaltninger. I den forbindelse registreres træer over en vis alder/størrelse på kommunalt ejede arealer med mulighed for at tilføje et lag på Københavnerkortet, som viser dem.	TMF, Alle forvaltninger
1.8 Øget helårsgræsning i na-	Græsning som plejemetode	TMF, BUF, KFF

turområder samt korttids-græsning på mindre arealer (over 800 m ²) i byområder med henblik på højere plejekvalitet og folkeoplysning	medfører en væsentligt højere plejekvalitet og kan på nogle lokationer (f.eks. skråninger) skåne mandskab og materiel. Derfor bør der arbejdes målrettet på at udbrede græsning som plejemetode og udarbejdes beregningsmodeller og businesscases på forskellige scenarier, herunder valg af dyr ift. lokation, plejekvalitet, materielomkostninger mv. Husdyrlovgivningen giver mulighed for afgræsning på arealer ned til 800 m ² og derfor bør græsning også tages i brug som plejemetoder i egentlige byområder, hvor indsatsen kan danne grundlag for, folkeoplysnings- og undervisningsindsatser om biodiversitet.	
1.9 Udarbejdelse af en samlet plan for håndtering af lys- og støjforurening i byens parker og naturområder	Der udarbejdes forslag til handlemuligheder, der skal mindske lysforurening i byens grønne områder til gavn for nattens dyreliv herunder i form af udskiftning af lyskilder, så insekter i mindre grad bliver tiltrukket af lamperne. I tillæg hertil bliver der foretaget en vurdering af potentialet for at udpege områder i byens parker som permanente stilleområde	TMF, Alle forvaltninger

TEMA 2: At skabe ny biodiversitet i byen

Ud over at beskytte eksisterende biodiversitet, bør der skabes ny biodiversitet i byen. Hvis vi skal vende tilbagegangen af arter i en by med så mange funktionskrav, som København, er der behov for vedvarende fokus på at skabe nye betingelser for, at biodiversiteten kan indfinde sig. På den baggrund prioriteres følgende initiativer frem mod 2029:

- 2.1 Pulje til fremme af biodiversitet i kommunale bygge- og anlægsprojekter, administreret af Københavns Ejendomme.
- 2.2 Pulje til biodiversitet i kommunale anlægsprojekter.
- 2.3 Biodiversitet i det kommunale byggeri (inspiration og udvikling).
- 2.4 Off-site biodiversitet – globalt ansvar i kommunale bygge- og anlægsprojekter.
- 2.5 Styrkelse af partnerskabet med byens store grundejere: "Sammen om biodiversitet".
- 2.6 Videreførelse af Københavns Kommunes pulje til borgerdrevne biodiversitetsprojekter.

2.7 Målrettet indsats for at øge naturkvaliteten på 1,5 hektar restarealer omkring sportspladser i København.

2.8 Fremme biodiversitet og plads til biodiversitet i byudviklingen.

Detailbeskrivelse af initiativerne

INITIATIV	Forklaring	Ansvarlig
2.1 Forlængelse af pulje til fremme af biodiversitet i kommunale bygge- og anlægsprojekter administreret af Københavns Ejendomme.	Puljen til fremme af biodiversitet i kommunale bygge- og renoveringsprojekter bør forlænges. Puljen støtter fx renovering, vedligehold, pleje og drift af skoler, dag- og fritidsinstitutioners pædagogiske uderum samt plejehjem. F.eks. kan dele af puljen anvendes til fremme vilkårene for særlige fokusarter som mursejlere og flagermus.	ØKF i samarbejde med fagforvaltningerne
2.2 Forlængelse af pulje til biodiversitet i kommunale anlægsprojekter	Puljen til biodiversitet i kommunale anlægsprojekter bør forlænges. Puljen støtter fx skybrudsprojekter, områdeløft, skoler- og institutioner samt havnearealer. F.eks. kan dele af puljen anvendes til fremme vilkårene for særlige fokusarter som mursejlere og flagermus.	TMF
2.3 Biodiversitet i det kommunale byggeri (inspiration og udvikling).	Der bør udvikles koncepter for udvikling af biodiversitet i det kommunale byggeri med afsæt i funktionsprogrammer, DGNB m.m. med fokus på at skabe mest biodiversitet for pengene i kommunale byggerier.	ØKF
2.4 Off-site biodiversitet – globalt ansvar i kommunale bygge- og anlægsprojekter	Off-site biodiversitet handler om Københavns Kommunes ansvar for biodiversiteten uden for kommunens geografiske grænser i forbindelse med indkøb af materialer og produkter til bygge- og anlægsprojekter. Det afsøges, om der kan opstilles kriterier og retningslinjer, der sikrer sporbarhed, dokumentation og brug af certificeringer med	ØKF

	fokus på beskyttelse af naturværdier og biodiversitet. Initiativet skal desuden kortlægge de økonomiske konsekvenser ved eventuelle biodiversitetskrav i indkøb af materialer og produkter til bygge- og anlægsprojekter. Initiativet udvikles i samarbejde med ejendomsbranchen, herunder partnerskabet om biodiversitet med byens større grundejere.	
2.5 Styrkelse af partnerskabet med byens store grundejere: "Sammen om biodiversitet"	Partnerskabet blev etableret i maj 2024 og rummer 22 af byens største grundejere og ejendomsforvaltere på tværs af private grundejere, almene boligorganisationer og staten. Formålet er at fremme biodiversitet på arealer og bygninger og at samtænke biodiversitet på tværs af grundejeres matrikelskel, så der kan skabes korridorer eller større sammenhængende grønne områder. Initiativet rummer midler til at understøtte og udvide partnerskabet, herunder puljemidler til realiseringen af konkrete biodiversitetsindsatser på tværs af skel i partnerskabet, samt midler til generel betjening af partnerskabet.	ØKF
2.6 Videreførelse af Københavns Kommunes pulje til borgerdrevne biodiversitetsprojekter	Den borgerrettede biodiversitetspulje er meget søgt og hviler på et velfungerende samarbejde med Danmarks Naturfredningsforening. Puljen udløber med 2026 og bør videreføres. Ved videreførelse revideres puljens administrationsgrundlag med henblik på at inkorporere erfaringer fra puljens levetid. Herunder uddelegningskriterier, ansøgerkrav og vejledningsniveau mv.	TMF
2.7 Måltrettet indsats for at øge	Grønt driftsnetværk i Vicevært	KFF

naturkvaliteten på 1,5 hektar restarealer omkring sportspladser i København	KBH skal omlægge randområder på kommunens idrætsanlæg til biodiversitet. Områder der samlet set udgør 15.000 kvm. Initiativet skal bidrage til at bevare og beskytte den biodiversitet, som allerede eksisterer, men også fremme biodiversiteten og sikre plads til biodiversitet på områder, som er under udvikling. Idrætsanlæggene bruges flittigt af borgere i forskellige aldersgrupper, ikke kun til idræt men også til ophold, hundeluftning m.m. Idrætsanlæggene er derfor også gode kontakt- og formidlingspunkter, som kan bringes i spil til formidling og opmærksomhed omkring biodiversitet.	
2.8 Fremme biodiversitet og plads til biodiversitet i byudviklingen	Der arbejdes for at biodiversitetsdagsordenen er en integreret del af byudviklingen af København med stærkere forpligtende bestemmelser, hvor det er muligt. Det gælder både på kommuneplanniveau, lokalplanniveau og i byggesagsbehandlingen. Fokus er på at skabe plads til biodiversitet og højne biodiversiteten bedst muligt, når byen udvikles, herunder også i omdannelse af områder og i driften af arealer.	ØKF, TMF

Tema 3: At understøtte viden og uddannelse om natur og biodiversitet

Forankring af biodiversitetsindsatsen blandt borgere og virksomheder i København kræver et fokus på at sikre naturdannelse i form af kendskab til biodiversitet og de naturlige processer, som danner grundlag for den. På den baggrund prioriteres følgende initiativer frem mod 2029:

3.1 Flere biodiversitetskoordinatorer til udvikling af biodiversitetsindsatsen på tværs af Københavns Kommunes forvaltninger, samarbejde med lokaludvalg og miljøpunkter samt understøttelse af frivillige, der arbejder med biodiversitet.

3.2 Styrke og justere eksisterende og nye undervisnings- og pædagogiske tilbud om biodiversitet og natur.

3.3 Sikre kompetenceudvikling og uddannelse af pædagoger, lærere og anden personel i biodiversitet.

3.4 Opgradering af Københavns Kommunes naturværksted Strejf i Utterslev Mose til et biodiversitetslaboratorie med henblik på øget uddannelse og naturdannelse for byens børn og unge

Detailbeskrivelse af initiativerne

INITIATIV	Forklaring	Ansvalig
3.1 Flere biodiversitetskoordinatorer til udvikling af biodiversitetsindsatsen på tværs af Københavns Kommunes forvaltninger, samarbejde med lokaludvalg og miljøpunkter samt understøttelse af frivillige der arbejder med biodiversitet.	Der blev med Budget 24 afsat midler til at ansætte én biodiversitetskoordinator med henblik på arbejdet med implementering af biodiversitetsstrategien. Midler til ansættelse af flere biodiversitetskoordinatorer vil dels opfylde et behov for faglig sparring om biodiversitetsdagsordenen i kommunens forvaltninger og dels give mulighed for øget dialog om biodiversitet med byens borgere, frivillige og foreninger, herunder realisering af initiativ 4.1	TMF/KFF/ BUF/ØKF
3.2 Styrke og justere eksisterende og nye undervisnings- og pædagogiske tilbud om biodiversitet og natur.	Det er vigtigt at den fysiske indretning med mere og bedre biodiversitet på skoler og institutioner bliver fulgt op med pædagogiske aktiviteter for at sikre forankring og ejerskab lokalt. Det er en unik mulighed for at skabe nye normer og naturdannelse i lokalområdet, der hvor børnene er. Hertil skal udarbejdes undervisnings- og pædagogiske aktiviteter til børnene, som tager konkret udgangspunkt i deres egne matrikler og lokalområde. Eksisterende aktiviteter skal derfor tilpasse og udbygges, samt nye aktiviteter skal etableres. For det optimale udbytte af undervisnings- og pædagogiske aktiviteter til børnene, skal skoler og institutioner samtidig have støtte til at koordinere med eventuel fysisk 'omlægning' til mere og bedre biodiversitet lokalt, samt kompetenceudvikling af medar-	BUF

	bejdere	
3.3 Sikre kompetenceudvikling og uddannelse af pædagoger, lærere og anden personel i biodiversitet.	Pædagoger og lærerne bærer en stor del af ansvaret for at give børn og unge et forhold til naturen (naturdannelse) og det behøver ikke betyde at man skal tage langt væk fra egen matrikel. Det kan nemlig også foregå i lokalområdet og på egen matrikel. Der udformes et kursus/forløb for henholdsvis lærere og pædagoger, hvor medarbejderne kan tage udgangspunkt i deres egen matrikel og lokalområde, og omhandle hvorledes de vil bruge det sammen med børnene efterfølgende, så børnene bliver naturdannet og tager varer på vores natur.	BUF
3.4 Opgradering af Københavns Kommunes naturværksted Streyf i Utterslev Mose til et biodiversitetslaboratorie med henblik på øget uddannelse og naturdannelse for byens børn og unge	Ansættelse af 3 naturvejledere og opgradering af de fysiske faciliteter til at omdanne Københavns Kommunes værksted i Utterslev Mose til et biodiversitetslaboratorie, hvor TMF og BUF kan afvikle uddannelsestiltag målrettet Københavns borgere samt børn og unge med afsæt i et nært forhold til naturen og naturlige processer.	TMF, BUF

Tema 4: At skabe frivillige fællesskaber om biodiversitet

Borgere og frivillige udgør en stor ressource i arbejdet med at fremme vilkårene for biodiversitet. Og ud over gennemførelse af konkrete initiativer er frivillige organisationer generelt med til at skabe engagement og forståelse for biodiversitetsdagsordenen. På den baggrund prioriteres følgende initiativer frem mod 2029:

4.1 Ansættelse af en medarbejder, til at opsøgende at facilitere og understøtte frivillige samt agere intern ambassadør i frivilligt engagement i byens biodiversitet.

4.2 Citizen Science indsats, som involverer borgere, børn og unge i kortlægning af byens biodiversitet som supplement til den professionelle kortlægning, der foretages i regi af indsats 1.3

4.3 Mindst fire bydele skal have en grøn oase med høj biodiversitet i tilknytning til en kommunal ejet matrikel.

Detailbeskrivelse af initiativerne

INITIATIV	Forklaring	Ansvarlig
4.1 Ansættelse af en medarbejder, til at opsøgende at facilitere og understøtte frivillige samt agere intern ambassadør i frivilligt engagement i byens biodiversitet.	Frivillige grupper er ansvarlige for pleje i blandt andet en del af Utterslev Mose, Amager Fælled og på Sydhavnstippen. Disse grupper yder et meget værdifuldt arbejde for at fremme biodiversiteten og kvaliteten af naturen og har behov for en enkel og hurtig adgang til at kunne kommunikere med relevante dele af kommunen med hensyn til aftaler om plejens tilrettelæggelse, rådgivning mv. Der er desuden stor interesse for at fremme biodiversiteten i tilknytning til gårdanlæg, grønne fællesarealer og begrønning af facader. Alle elementer som kan være med til at løfte kvaliteten af byen. Men ofte har disse engagerede borgere behov for rådgivning om muligheder, valg af planter mv. Derfor bør der sikres ressourcer til at borgerne har én indgang for dialog med kommunen om biodiversitetsprojekter. Det kan ske evt. via finansiering af initiativ 3.1	TMF
4.2 Citizen Science indsats, som involverer borgere, børn og unge i kortlægning af byens biodiversitet som supplement til den professionelle kortlægning, der foretages i regi af indsats 1.3	Citizen Science handler om at inddrage borgere i det faglige/videnskabelige arbejde med biodiversitet. Her kan være flere modeller, alt efter finansieringsmulighederne. Fra en lille model hvor eksisterende aktiviteter udbygges og tilpasses efter behov. Eller en stor model hvor der investeres i et mobilt feltlaboratorium, som kan bistå såvel folkeskoler som den brede offentlighed i at bidrage med monitoring og lokalitetskortlægning.	BUF
4.3 Grønne oaser med høj biodiversitet i tilknytning til kommunalt ejede matrikler.	Omdanne udearealer til grønne oaser som showcase for biodiversitet. Med udgangspunkt i inspirationskataloget udarbejdet ifm. screeningen af biodiversitet og udpegningspotentialer, udvikles	KFF, Alle forvaltninger

	konkrete biodiversitetsprojekter, som kan fungere som lærings- og mødested for biodiversitet for lokale frivillige.	